

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss - Jämlikhetskommissionens betänkande En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46)

Sammanfattning

Åmåls kommun ställer sig bakom betänkandet som helhet. Kommunen instämmer helt i kommissionens omfattande analys och problembeskrivning. Utredningen ger en samlad bild av de komplexa utmaningar kommunen har att hantera för att klara sina åtaganden enligt regeringsformen. Kommunen ser mycket positivt på de förslag och rekommendationer som bidrar till kommunens kapacitet att lösa de uppgifter som lagts på den kommunala sektorn.

Åmåls kommun understryker vikten av att säkerställa resurser till kommunerna för att kunna trygga alla barn rätt till jämlika levnadsvillkor; att klara *det kompensatoriska uppdraget* med tidiga insatser för att kompensera en mindre gynnsam social bakgrund, bryta risk för generationsupprepning och öka sannolikheten att alla barn klarar grundutbildningen med godkända betyg.

Åmåls kommun berörs framförallt av de utmaningar och åtgärder som beskrivs i avsnitten om Utbildning och kultur, Mottagande och integration samt Bostad och grannskap. Särskild relevans har de förslag och rekommendationer som bidrar till ett jämlikt utbildningssystem och utjämnar eventuella skillnader i kommunens kapacitet och kompetens. Särskilt stor påverkan på kommunens åtagande har de rekommendationer och förslag som presenteras i kapitel 17.

Åmåls kommun anser dock att de förslag och rekommendationer som påverkar ansvarsfördelningen inom offentlig sektor, kommunernas självstyre och handlingsutrymme, bör beredas ytterligare i samråd med regioner och kommuner för att kunna kraftsamla kring långsiktiga lösningar.

Nedan redovisas **Kommentar till enskilda rekommendationer och förslag**

Kapitel 17 utbildning och kultur

Regional styrning; Förslaget om en ökad statlig styrning med ytterligare ett regionalt led i styrkedjan riskerar att såväl kostnad, som tid ökar markant för administration inom samtliga skolformer. Åmåls kommun förordar således inte förslaget.

Finansiering; Det krävs en förenkling av den statliga bidragskarusellen där allt för mycket tid idag går åt till att söka och redovisa riktade statsbidrag varför förslaget välkomnas. Förslaget riskerar dock att urholkas med ytterligare ett led av statlig styrning i form av regionalt lokaliserade skolverk då erfarenheten av regionala organisationer tyvärr består i en ökad dokumentation och administration.

Reglering; Åmåls kommun välkomnar en tydlig reglering kring enskilda verksamheter vad gäller skolförordningens följsamhet till gällande lagstiftning, den fria etableringsrätten, myndighetsutövning i förhållande till objektivitetsprincipen och vinstdrivande verksamhet samt inte minst att alla förskole- och skolverksamhet ska följa offentlighetsprincipen.

Tillsyn; Åmåls kommun anser att Skolinspektionen ska ansvara för tillsyn i samtliga skolformer och att huvudmannen för den kommun som betalar ut bidrag för verksamheten ska ha fortsatt möjlighet till regelbunden insyn i verksamheten.

Ett gemensamt antagningssystem skulle eventuellt kunna fördela elever med olika förutsättningar mer jämt i kommunen men är inget som Åmåls kommun idag efterfrågar eller förordar när ingen elev ska kunna tvingas att gå i en skola med en särskild profil.

Obligatorisk förskola från 3 år är en i högsta grad politisk fråga där ett beslut om lagstiftning i mycket hög grad påverkar vårdnadshavares möjligheter till val för sitt barn och sin familj, varför nyttan med insatsen noga måste övervägas och ställas mot individens möjlighet till självbestämmande och valfrihet. Åmåls kommun förordar därför inte en obligatorisk förskola från 3 år. Däremot anser kommunen att det är lämpligt med en obligatorisk förskola från 5, då förskoleklassen numera är obligatorisk.

Åmåls kommun vill dock poängtera vikten av att erbjuda alla vårdnadshavare tillgång till förskola för sina barn från 3 år – det vill säga allmän förskola för alla

barn från 3 år, med fokus på det enskilda barnets behov utifrån den situation barnet och dess vårdnadshavare befinner sig i. Det är inte professionellt att kategorisera barn och deras behov, varför Åmåls kommun noga vill poängtera vikten av uppsökande verksamhet, samverkan med barnhälsovården och övriga instanser men framförallt med vårdnadshavarna för att gemensamt skapa de bästa förutsättningarna för utveckling och lärande för det enskilda barnet utifrån barnets förutsättningar.

Särskilt stöd för alla elever i behov enligt gällande lagstiftning är för Åmåls kommun en självklarhet. Ingen elev ska behöva ha en diagnos eller skrivas in i sarskola för att få den hjälp, stöd de har rätt till.

Extern rättning Nationella prov kan ske genom en riksomfattande urvalsprincip t ex att alla elever som är födda den 5, 15 och 25 varje månad, deras prov blir rättade central, externt. Åmåls kommun anser att det är viktigt att behöriga och legitimerade lärare tillförs och vidmakthåller bedömningskompetens i form av förberedelse, genomförande och efterarbete – rättning av nationella prov. Förslagsvis rättas alla prov externt för de elever som har en icke behörig, legitimerad lärare.

Studie- och yrkesvägledning är ett stort utvecklingsområde grundskolan där Åmåls kommun tillstyrker utredningens förslag om att den ska påbörjas i tidig ålder och införlivas i såväl undervisning som övergripande arbete vid skolenheten. Kommunen anser att riktade insatser behöver sättas in redan i förskolan, från 5 års ålder, och att staten behöver baka in den åtgärden i ett generellt statsbidrag för utveckling av såväl studie- och yrkesvägledning som förskolans verksamhet.

Färre lärosäten; Åmåls kommun har vid flera tillfällen påtalat vikten av att höja kvaliteten på lärarutbildningarna då nyutexaminerade lärare själva påtalar att de inte har tillräckligt med kompetens för att klara det komplexa uppdrag som läraryrket idag innebär. Om det behovet tillfredsställs av förslaget om färre lärosäten har Åmåls kommun inget att erinra mot det förslaget. Åmåls kommun vill dock poängtera att det är viktigt med geografisk spridning på möjligheten att studera till lärare. Detta med tanke på personalförsörjning i hela landet. Detta får gärna ske via distansundervisning eller lärcentrum.

Regionalisering av Skolverket; Kompetenshöjande insatser för problemfyllda skolor kräver resurser där skolorna får möjlighet att anställa fler lärare så att dessa insatser ryms inom ramen för arbetstiden. Det är idag inte möjligt att tillfredsställa alla behov av kompetensutvecklingsinsatser som krävs i en verksamhet inom

ramen för ordinarie arbetstid för vare sig lärare, pedagoger eller rektorer. För detta arbete krävs inga ytterligare åtgärder än de som redan finns tillgängliga via Skolverket, SKR och externa utbildare varför en regional utveckling av Skolverket som en ytterligare administrativ instans inte är vare sig nödvändig eller fyller något behov. Åmåls kommun ställer sig således inte bakom förslaget om regionalisering av Skolverket.

Central läromedelsgranskning; Åmåls kommun ifrågasätter om det idag överhuvudtaget är möjligt att centralt granska alla läromedel som fullkomligt öser ut i verksamheterna där majoriteten idag består av digitala läromedel, informations- och projektmaterial etc. Är det görligt så är det välkommet, frågan är dock vad som ska och kan räknas till läromedel.

I detta ärende har Kommunstyrelsen i Åmåls kommun beslutat. Kansli- och utredningsenheten har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Barn- och utbildningsförvaltningen deltagit med synpunkter utifrån beslut i Barn- och utbildningsnämnden.